

IZHAJA VSAKI DAN

Člodi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornberga itd. Zastarele šte. po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smetnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celotno letno K 5-20, pol leta 2 60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarica tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Drž. posl. dr. O. Rybář

sklicuje za nedeljo

t. j. ne 18. julija 1909

ob 10. uri predp. javen

shod

v veliko dvorano „Narodnega doma“.

Poročal bo:

O položaju in še posebej o vzrokih zaključenja drž. zbora.

Radi važnosti poročila, je pričakovati mnogobrojne udeležbe.

Brzojavne vesti.

Nadvojvoda Leopold Salvator v Sarajevu.

SARAJEVO 15. Nadvojvoda Leopold Salvator, ki je prišel semkaj na inspiciranje, je večeraj popoldne posetil deželni načelnik Varešanina in soprogo, potem civilnega adlata barona Benko, metropolit Leticio in nadškofa Stadlerja. V mestni hiši si je nadvojvoda ogledal prirejene prostore za bodoči deželni zbor in se je dolgo časa mudil v deželnem muzeju. Nato se je nadvojvoda podal v Begovo mešče in visoko turško šolo. Danes zjutraj si je nadvojvoda ogledal utrdbe.

Vojna med Bolivijo in Peruom.

BRUSELJ 14. „Soir“ javlja, da je bolivijska vlada ukazala svojemu odposlancu v La Paz, naj takoj odpotuje. Ob enem je Bolivija pozvala pod orožje vso rezervno.

Dve angleški podmorski ladiji pone-srečili.

LONDON 15. Neki neznan parnik je večeraj pri Lawestofdu zadel v podmorsko ladjo CV. Ladja z mošvom se je potopila. Moštvo neke druge podmorske ladje, ki je bila tudi poškodovana, se je zamoglo rešiti.

LONDON 15. Admiraliteta poroča, da je v Hull namenjeni parnik „Eddinstone“ trčil skup s podmorsko ladjo „O. V.“ in isto potopil. Od posadke podmorske ladje so se rešili trije možje. Pogrešajo 15 oseb. Bati se je, da so vse utonile.

Tovarna ladija se razbila.

BAYA 15. (Ogr. biro). Tovarna ladja „Lehel“ je danes zadela ob steber železniškega mosta med Bayo in Bataasayem ter se razbila. Potopil se je tudi tovar žita v skupni vrednosti 100.000 kron. Utonil je tudi en mornar.

Maščevanje zapeljane deklice.

NEAPOLJ 15. V Boscoreali je na spleh slabem glasu stoječi dvainštidesetletni kmet

Mihel d' Auria, da si oženjen, zapeljal svojo sedemnajstletno nečakinjo Paskvalino Irro da je postala mati. Radi tega so ga napadli ista nečakinja, njen brat in mati ter ga razmesnili z noži. Da biga popolnoma ubila, je Paskvalina Irro pograbila veliko škalo, ter jo vrgla na d' Aurijevo glavo, ter jo tako popolnoma žmčkala. Bili so vsi trije aretirani. — Irro pravi, da si je sama izmislila maščevanje nad svojim zapeljivcem.

Štrajk

PITTSBURG 15. Pet tisoč delavcev Pressed Steel Car Company je pričelo štrajkati. Včeraj popoldne je prišlo do izgradnje, vendar je policija slednjič razglašala demonstrante. V gneči je bilo mnogo oseb ranjenih s palicami in kamenjem. Zvečer je prišlo zopet do nemirov. Pri tem je bilo na stotine oseb ranjenih, policija je namreč streljala z revolverji, štrajkovci so pa metali razne predmete.

TURČIJA.

CARIGRAD 15. Vojno ministerstvo je v sprejelo novi „statut“ orožništva. Preosnovni urad orožništva se iz notranjosti Makedonije premesti v Solun.

CARIGRAD 15. „Jeni Gazeta“ poroča, da so vse velevali pritrdile povišanju turških carin.

SKOPLJE 14. V Djakovem so vnovič izbruhnili nemiri. Na tisoče oboroženih Albancev se zbira. Na mesto nemirov je odšlo vojaštvo iz Prizrenda. Peča in Gusinje.

CARIGRAD 15. Zbornica je razpravljala zakonski načrt o ureditvi dolgov Abdul Hamida. Več poslancev je govorilo proti načrtu, da bi se dolgove poplačalo iz državnega zaklada. Zakonski načrt je bil vrujen komisiji.

Dunaj 15. (Zrebanje Salmovih srečeh). Glavni dobitek 63.000 K je zadela št. 41.207, 4200 K pa št. 83.138.

Petrograd 14. Od večeraj je obolelo ze kolero 102 oseb, umrlo jih je 42. Vseh bolnikov je 814.

New-York 14. Stroga izvedba nase-ljevalnih zakonov po novem komisarju provzročila v udeleženihih krogih veliko ogorčenje. Tako je bilo samo na parniku „President Lincoln“ izključenih 220 pasažerjev. Včeraj je bilo poslanih nazaj v Evropo 700 pasažerjev, pri tem bi bilo kmalo prišlo do upora.

Revolucija v Perziji.

CARIGRAD 15. Predvčeršnjem napovedana angleško-ruska nota protestira proti navzočnosti turških čet v Urmiji in v drugih krajih Perzije.

TEHERAN 15. (Nem. kab. družba). Duhovščina Iradska pozivlja na sveto vojno proti Rusom in na bojkot ruskega blaga.

TEHERAN 15. (Reuterjev biro). Kakor je govoril, je polkovnik Liakov izdal povelje, da se streljanje ustavi. V zadnjih dveh urah niso kozaki več streljali. Šahovi vojaki in Bahtjari ter nacionalisti so nehalno streljali. Sinoči so šahove čete napadle severnoiztočni fort, vendar so jih nacionalisti z velikimi izgubami odbili.

TEHERAN 15. Na povelje šaha so danes ob 7. uri zjutraj pričele njegove čete zopet streljati na mesto, da bi uničili medžli (parlament) in izsilili vhod v mesto. Diplomatični zastopniki so se obrnili do ruskega diplomatskega zastopnika in angleškega odpo-

slanca, naj posredujeja pri šahu, da sklene premirje, ker da hočejo tuči zapustiti Teheran. Šah pa je to prošnjo odklonil, češ, da je opravičen braniti se, ako tolovaji napadajo njega in njegov dom. Streljanje da ukaže ustaviti še le tedaj, ko položijo nasprotniki orožje.

Po mestu se je danes streljalo ves dan. Streljanje se je izlasti koncentriralo proti vojašnicam vojaške brigade. Šahovo topništvo je izstrelilo 200 strelcev, ne da bi povzročilo mestu posebno škodo. Šahova infanterija, ki se je bojevala pri medžliju, je zbežala. Zveza med mestom in letovišči poslaničkov je jako otežkočena. Brzojavna in telefonska zveza je prekinjena.

TEHERAN 15. (Petr. brz. ag). Zvečer je semkaj prišla vest, da je šah dovolil premirje. Med streljanjem je nekoliko krogel padlo tudi v rusko odposlanstvo, ne da bi bil kdo ranjen.

Boji po ulicah Teherana. — Pogajanje z revolucionarji.

TEHERAN 15. Tekom večera ni nastopila v bojih nikakva prememba. Perzijski kozaki so nadaljevali streljanje s topovi. Nekateri strelji so zadeli hiše Evropejcev. V neki ulici v bližini angleškega poslanstva se je streljalo s strel, brzokone zato, ker so bile zasedene hiše te ulice s topovi narodnjakov. Šahove čete so bombardirale parlament z neke pozicije izven mesta.

Angleški in ruski poslanik si prizadevata zama, da bi pregovorila šaha naj se pogodi z narodnjaki.

Govori se, da je prišel proti solučnemu zapadu pred parlament tajnik ruskega poslanstva, ki je izročil voditeljem revolucionarjev Sipahdaru in Sardar Asadu predloge polkovnika Liakova in njegovih perzijskih kozakov.

Ob enem je zahteval garancije za slučaj predaje. — Revolucionarni vodje so odgovorili, da, kakor hitro izročijo častniki in vojski orožje njihovim zastopnikom, se lahko podajo neovirano na svoje domove, ali pa ostanejo v neviralni lastnosti v vojašnicah. Kozakom bo dovoljeno služiti pod konstitucionalno vlado. Vsem je zajamčena popolna varnost.

Plenenje hiš Evropejcev.

KOLIN 15. „Kölnische Zeitung“ javlja iz Teherana dne 14. t. ob 6.45 zvečer: 200 Selaharov, ki so prišli iz Šahaboda, je udrl v mesto in napadlo parlament. Tam se vrši sedaj vtrajna borba. — Iz gričev severno od Teherana streljajo v daljših presledkih topovi na parlament. Šahovi prostovoljci so začeli pleniti po armenskih hišah. Ptuje zastave se ne spoštuje več. Več hiš Evropejcev je bilo oropanih. Narodnjaki nameravajo odločen napad.

Po noči nameravajo poskusiti razstreliti kaznisko vojašnico in hišo polkovnika Liakova. Nemška šola je v resni nevarnosti. Kakor se čuje, je došlo pred mestna vrata 2000 Bahtjanov.

Kritičen položaj.

BEROLIN 15. „Lokal Anzeigerju“ poročajo iz Petrograda: Situacija v Perziji je zelo kritična. Ruski ministar unanjih zadev je dobil poročila, da nadaljujejo pogajanja med Sipahdarom in tajnikom ruskega poslanstva. Ministarstvo ne veruje, da bi grozila Evropejcem nevarnost od strani revolucionarjev, pač pa od šahovih pristavev, ki bi hoteli na tak način izzvati vstop ruskih čet v Teheran.

Padli ruski častniki.

BEROLIN 15. „Lokal Anzeiger“ poročajo iz Teherana: V zadnjim spopadu je padlo nekaj ruskih častnikov in podčastnikov, ki so bili kakor instruktorji perzijskih kozakov. — Uradni krogi v Teheranu so razjarjeni, ker dobivajo revolucionarji svoja navodila od perzijskega odbora v Londonu. Rusija postopa sporazumno z Anglijo.

„Veleizdajniški“ proces

v Zagrebu.

(95. dan razprave.)

Zagreb 15/7.

Nastit pred sodiščem.

Priča Nastit je nadaljeval s svojim izpovedovanjem. „Slov. jug“ da je bil osnovan za vladanja Obrenovičev, ali pod drugim imenom; sedanje ime je dobil pod Karagjorgjevičem. Predsednik: „Slov. jug“ obstaja torej z revolucionarnim oiljem še le od tedaj, ko je nastopil vlado kralj Peter? Nastit: Da. Predsednik: „Sedaj pa navedite kaj konkretnega o razmeru obtožencev do „Slov. juga“. Nastit: „Natančno se ne morem spominjati na vse podrobnosti in tudi ne morem detajlirano govoriti resnice. Vendar je vse resnica, kar je pisano v „Finale“. Nastit je začel citati iz „Finale“, da je obtoženec Valerijan Pribičević na konferenci „Slov. juga“ v februarju 1907 referiral, da je Adama Pribičevića in poslanca Bude Budisavljeviča „pridobil za revolucijo“. Na drugi konferenci koncem aprila sta bila navzoča tudi Adam in Valerijan Pribičević. On — Nastit — je referiral o svojem proučevanju bomb v Kragujevcu. Kar sta govorila oba Pribičevića, neve več natančno; spominja se le, da je Adam govoril o možnosti revolucionarne akcije. Predsednik: „V „Finale“ pravite, da sta bila oba brata elegirana“. Nastit: „Povsem prav, vendar ne poznam imen tistih, ki so ju delegirali.“ Vem le toliko, da je bil glavni del somišljenikov v Zagrebu in v nekdanjih banskih polkih (del zagrebske županije: Petrinja, Glin, kakor tudi Modruško-reška županije). Govorilo se je tudi o tem, da v revolucionarni organizaciji ni nobenega Hrvata. „Sedaj se spominjam, da se je tedaj kakor najpripravnejega Hrvata imenovalo urednika lista „Pokreta“, Wilderjs. (Hrupna veselost med sedniki, branitelji, obtoženci in občinstvom). (Wilder je namreč v Zagrebu jako popularna in znana oseba.) Nastit je čul govoriti tudi o Svetozaru Pribičeviću. Soproga odvetnika dra. Žarka Miladinovića da mu je pripovedala v železniškem kupeju, da so dobajali k njim obiski voditeljev makedonskih uatašev. Posedovala da je celo neko bombo, ki pa jo je skrila ko je začel lov na njenega moža. Prof. Masaryk — je nadaljeval Nastit — nima prav, ko trdi, da klub „Slov. jug“ ne obstoji več. On — Nastit — ve prav za gotovo, da klub obstoji dalje pod drugim imenom. Seveda bo srbski novinarški bitž zopet demencial. Predsednik: „O, mi mu ne bomo verjeli več!“ (Hrupna veselost). Na vprašanje predsednika je odgovoril Nastit, češ, da je Adam Pribičević rekel, da je v Hrvatski pridobil 50 ljudi za revolucionarno organizacijo. Klici: „To se ne ujema, ker tu nas je 53!“ (Veselost). Predsednik je odredil pavzo pol ure.

Po pavzi. Na vprašanja predsednika

PODLISTEK.

Neprijetno spoznanje.

(A. L-h.)

Velika, prostorna kavarna je vsa nagne-tena ljudi. Električne luči, nabrane v kolobar-jih na svetlih ročajih, se blišče v svetlo živi luči. Med elegantnimi gospodi in gospemi se sučejo maske z dragocenimi oblekami, vsko-vratnimi obličji, se vitko izogibljejo med mi-zami, se tu pa tam ustavljajo pred kako mizo se priklonjajo ob mizi sedečim gospodom; ti jim vračajo poklone; maska morda priseda, ali se pa dolgo in glasno zasmeje in hiti k drugi mizi; gospodje se jezo osramočeni obračajo v stran, obračajo svojo pozornost na kako drugo; in duhovite in neduhovite kritike o kostumih padajo vmes na mimoidoče maske.

Kadar je vstopila kaka originalna in po-sebna maska, elegantna in fina, se vse oči obračajo proti durim in poželjivo sledijo po-gledi, kje se novodošlec vstavi?

Sedaj je vstopila maska z majhnim za-morčkom ob strani. Maska je visoke postave, vitkih bokov, neravavno fine boje in na sebi

ima dragoceno, težko-avileno obleko, narejeno po uzorcu iz rokokoe-dobe. Nič manjšino ni obleden njen zamorček ob strani.

Ko se je maska prikazala pri vratih, vzbudila je nenkrat pozornost gostov in vsi so nestrpno gledali, kam se maska poda.

Maska se je podala v osredje in je pazno gledala okoli vane mize: očevidno išče kak znan obraz. Tam v aredi dvorane se je vstavila pred mizo, pri kateri je sedel fino oblečen mož, kakih 25—28 let. Lasje so lepo in skrbno počesani v prečko; svetel ovrtnik, visok in po m di, obleka najmodernejša, gladko obrito, rdeče lice, umetno zavihane brčice in ves izraz njegovega obličja razodeva, da je eden izmed onih pri katerih je dospela konvencionalna dostojnost do vrhunca.

„Dovoljeno?“ se je maska elegantno poklonila gospodu, ki jej je z lahkim priklonom dovolil prised.

„Kako je moj dragac...“ je predrzno vprašala dama, a vendar s tako eleganco in dostojnostjo, da ni razžalila ojetro razvitega konvencionalnega čuta gospoda.

„Kako pa to, da ste tega zamorčka sabo privedli, vi, fisa maska?“ Pri teh besedah je pogledil gospod majhnega zamorčka.

„Papa, papa!“ je glasno zavpil otrok, takoj, ko je začutil gospodovo roko na glavi. Okoli stoječi so si menjali čudne, ne-

razumne poglede in tisti, ki so poznali finega gospoda, so se na glas zasmejali, da jih je ta lahko siljal.

„E, tako hudo menda še ne bo!“ je dejal gospod v zadregi in je potem nadaljeval v jednomer:

„Je to vaš otrok? Kako arčkano je oblečen!“ in gospod je spet pogledil otroka.

„Papa! Papa!“ je ta zopet zavpil.

„Ampak, to mora biti vendar kak vzrok, da vedno vpije papa, papa! Morda pravi vsakemu tako“ — se je obrnil gospod, nekoliko že rdeč od zadrege, do maske, da mu to razjasni.

„Vas morda zanima, od kod da to pri-baja?“ je vprašala maska laskavo in ne brez ironije.

„Res, res zanimiv pojav!“

Maska je začela z visokim glasom, kakor bi hotela, da jo slišijo vsi okoli stoječi:

„Sicer vam ne bi pravila te zgodbe, da ni tako žalostna in prevsajdanje resnična za tega otroka! Povem vam zato, da boste imeli sočustvovanje in ljubezen do otroka in če jo imate enkrat do otroka, morate jo imeti tudi do mene! Bilo je pred štirimi leti, da štiri leta je star danes moj ljubi...“

„Papa, papa!“ se je oglašil otrok in pogledal gospoda.

„Ravno danes je štiri leta, ko sem se

spoznala z nekim, elegantnim in visokim uradnikom...“

„Papa! Papa!“ jo je prestrigel spet otrok i tlesnil po kolenih gospoda, ki je postajal očividno nemiren in nestrpljiv, kakor da mu je padel grenak spomin v glavo.

„Vidite in na ta večer je on, mene, osemnajstletno dekle, v cvetu življenja, zavel v greh.“

„Papa! Papa!“ je zavpil otrok skoro karajoče.

Maska je govorila glasno, da se jo vsi lahko razumeli.

Gospod je potolkel z žlico po skledici, si grizel prate, drgotal z nogama, kakor da sedi na trnju.

„In tega greha sad je ta otrok. a oče se ne meni zanj...“

„Papa! Papa!“

Natakar je prišel, gospod je plačal in se pripravil, ves blede in z izgubljenimi očmi, da bi zapustil lokal. Znil ni niti besedice.

„Ne, počakajte, počakajte, da vam povem zgodbo do konca!“ je začela še glasnejše in s spremenjenim glasom, to se pravi: s svojim pravim glasom!

„Ne, ne, nimam časa! Oprostite, to je ona...“

„Počakajte, sicer...“ je velela dama za-povedujoče. Bled izmučen, rastresen, zmede

je odgovoril Nastić, da ve, kako so arbski oficirji prepotovali Hrvatsko. Otrkić in Damjanović sta bila v civilni opravi večkrat v Lipiku. Tako je Otrkić nekoč prinesel arbskega denarja, vendar za sedaj noče še govoriti o tem. Predsednik: „Povejte takoj, kar veste“. Nastić: „Dovolite mi časa do jutri za premislek!“ Obtoženec Bekić: „Da se poprej domisli, kaj naj vsega nalaže“. Predsednik je poslal obtoženca Bekića iz dvorane.

Svetozarja Pribečevića, Nastić ne pozna. Predsednik: „Je-li politika kralja Petra šla za tem, da združijo vse Srbe, tudi one izven Srbije?“ (Veliko gibanje v dvorani. Oči vseh so bile začinjene obrneno k predsedniku). Nastić: „O tem mi je težko govoriti, da — — —“. Branitelj dr. Hinković: „Da ne bi izdal uradne tajnosti“. (Veselo). Nastić: „Ne — da ne bi kršil ugleda ptuje države. Vem pa, da Srbija porablja na leto 1 i pol milijona dinarjev za propagando“. Nadalje je izpovedal pričo, da mu je Adam Pribečević govoril o tem, da hoče v Ameriko. Ne ve, ali so se orožje in bombe spravljale v Hrvatsko, ali sklepali bi se moglo na to, po nekkih izjavah Milana Pribečevića. Ta poslednji, ki je bil avstrijski oficir, predno je vstopil v arbsko vojsko, da je trdil, da je avstro-ograrska armada dober teren za revolucionarne organizacije. Predsednik je odgodil razpravo na jutri.

Senzacijonlna aretacija.

Današnji „Pokret“ in „Srbobran“ sta doznala, da so včeraj dne 13. t. m. na vse zgodaj orožniki aretirali 70-letnega arbskega protopopa v Trzinu, Jovo Vukelića. Svečenik je bil še v postelji. Odveli so ga zvezanega in peš v Slunj. Vzrok aretacije je „sum radi veleizdaje“. Ko je v ponedeljek, na srbski Petrov dan, pop šel v cerkev, našel je pred cerkvijo orožnike, ki je izpraveval nekega kmeta iz Trzic o dveh znakih, ki ju je ta poslednji nosil. Imel je namreč znak nekega dobrotornega društva in pa čepico s srbskim cerkvenim grbom (ki sestoji, kakor znano iz „veleizdajniškega procesa“, iz štirih „C“). Pop je pripomnil orožniku, da bi megal psč to zaslisanje odložiti na jutri, ker je danes tako velik praznik. Orožnik je prijavil ta dogodek politični oblasti, na kar je ta poslednja izdal ukaz za aretacijo sivolasnega svečenika, osumljenega radi — veleizdaje. Aretacija naj bi se bila izvršila povsem na tihem, ali ni se posrečilo, da bi jo bili pomagali.

Načelnik „Slovenske enote“ o položaju.

„Venkov“, glasilo čeških radikalcev piše: Predsednik „Slovenske enote“, posl. Udrzal izrazil se je nasproti nekaterim parlamentarnim žurnalistom o sedanjem političnem položaju tako-le:

Menim, da pogled v bodočnost in usoda prihodnjih dni nikakor nista brezupna. Še se dobi pot k ozdravljenju parlamenta, toda treba bo računati z velikimi političnimi organizacijami, tudi če ne bodo vladnem taboru, z ozirom na male frakcije pa se hočeš nočeš lotiti nekakšne operacije na državnozbornem pravilniku.

Smatram za malo verjetno, da najdemo — ko se državni zbor zopet anide jeseni — vladno še na krmilu. Nočem prebetevati bodočih dogodkov, če bi pa bila ta vlada še jeseni, ji zopet ne bomo mogli ničesar dovoliti, ako se ne izpolnijo oni pogoji, ki so po do sedanjih izkušnjah potrebni.

Na jesen se brčkone pojavi trden in močan slovenski blok, ki bo stal pripravljen, da bi pomagal prodreti z vsemi akcijami, ki imajo služiti koristim slovenskih narodov v Avstriji, in da jim bi dosegel vse one uspehe, ki jih slovenski narodi avstrijski zahtevajo. Po mojem naziranju se ne gre v sedanjem štadiju parlamentarnih razmer še za boj strank o kakih slučajni sporni stvari v parlamentu, ampak tudi za „biti“ ali „ne biti“ parlamentarizma sploh. Pred tem velikim vprašanjem morajo izginiti vse narodnostne

je sel gospod, zopet kakor li omahnil na stol; in moral je poslušati zgodbo do konca, da ne nastane še večji škandal.

„In tako osramočena sem bila prisiljena, da sem šla kruh služat sramotnim življenjem.“ „Papa! Papa!“

„Ne mučite me več, vas prosim, elegantna dama!“ je odgovoril gospod s tresočim glasom ta stavek in skušal odstraniti se.

„Ne!“ je vzdignila dama prst, ne, počakajte, da boste videli, kako lepo se vam je sin razvil v treh letih.“

Dama je razkrinkala zamorčka, da se je prikazal lep, rdeč obraz; a napete, črešjate ustnice so kitile naučene besede: „Papa! Papa!“ — in roki, majhni, nežni roki sta objeli kolena gospoda, ki je za izbuljenimi očmi, bled in tresoč se, pahnul od sebe: „Proč, proč mučitelj!“

V bližini je zakrilnil obupa jezen glas... Bil je glas žene elegantnega gospoda, ki je bila napravljena v maso in je sledila temu dogodku...

„Tako, sinko, zdaj se odstraniva, ko si spoznal svojega očeta!“

Dama se je odstranila z otrokom iz lokala in sočustvovanje vseh navzduh jo je spremljalo...

in politične razlike, kajti brez vsakega dvoma ima vlada namen, da parlamentarizem brezobzirno ubije. Eno stvar pa moramo že zdaj konstatirati: Gaslo, ki smo ga opetovano izrekli, da je delavni program te državnozborne dobe izžrpan, je ostal v polni veljavi.

„Narodna zveza“ ne obstoji več.

Nekateri listi so poročali, da so bili poslanci jugoslovanskega kluba Ploj, Laginja in Trešić pri ministrskem predsedniku Bienenrthu, da bi se tam informirali, katere trditve glede pogajanj, ki so se vršile pri ministrskem predsedniku radi popusta obstrukcije odgovarja resnici: ona dr. Šusteršiča ali ona barona Bienenrtha.

Temu nasproti smo doznali mi, da so se že omenjeni poslanci podali k ministrskemu predsedniku baronu Bienenrthu, da bi se tam informirali da-li odgovarja resnici vest, da je zahteval „Slovenski klub“ odstop zakonito izvoljenega delegata dr. Ploja, ker, ako bi se ta vest potrdila, bi bil s tem dan za „Zvezo južnih Slovanov“ „casus belli“, ter bi morala iz tega izvajati posledice.

Omenjena deputacija se je prepričala, da je dr. Šusteršič res zahteval, da se mora razveljaviti zakonita izvolitev posl. dr. Ploja v delegacijo. Zbog tega je „Zveza južnih Slovanov“ izstopila iz „Narodne zveze“, ki torej ne obstoji več.

Mi moramo le obžalovati, da je prišlo tako daleč. Krivda na tem zadene edino-le dr. Šusteršiča, ki je — pri vsem tem, da postopanje enega dela jugoslovanskih poslancev v zadnjem času morda ni bilo brez prigovora — v času, ko nam ni bila neobhodno potrebna sloga, unesel v „Narodno zvezo“ popolnoma nepotrebna osebna vprašanja.

„Zveza južnih Slovanov“ ostane še kot poseben klub v „Slovenski enoti“.

Z ozirom na izjavo načelnika „Slovenske enote“ katero priobčujemo na drugem mestu, želimo, da bi vsaj sedaj že prenehale intrige med našimi poslanci ene in druge stranke. „Slovenec“ piše: „Edino prava taktika za slovenske stranke je: Vzajemno, resno delo proti sedanjim vladam. Samo s tem se morejo doseči urejene zdrave razmere. Pri tem zatajimo mi popolnoma svoje ožje strankarske želje.“

Mi le želimo, da bi se po teh „Slovenčevih“ besedah ravnali eni in drugi.

Baron Bienenrth in pooblastilni zakon.

Opetovano smo že naglašali, da slovensko obstrukcijo ne zadevajo v stvari pooblastilnega zakona nikaka krivda, ker bi do pogajanj za sklep trgovinskih pogodb z ozirom na položaj na Ogrskem vseeno ne prišlo.

To naše mnenje potrjujejo dve klasični priči, namreč „Arbeiter Zeitung“ in „Neue Freie Presse“.

„Arbeiter Zeitung“ piše:

„Vlada je zahtevala pooblastilni zakon kakor nujno stvar, in da je istega dosegla, bi bila zamagla takoj aktivirati trgovsko pogodbo z Rumunijo in napraviti pogodbo s Srbijo in Črnogoro. Ali aktiviranja trgovinske pogodbe z Rumunijo in zaključenju pogodbe s Srbijo in Črnogoro bi morala pritrčiti tudi Ogrska. Ker se je pa rešitev ogrske krize zavlekla, je ogrska vlada naznanila Bienenrthu, da ne more privoliti v perfekcioniranje trgovinskih pogodb. Wekerleova vlada se pri tem lahko sklicuje, da kakor demisionirana vlada nima pooblastila za tako dalekosežne akcije. Ali njeni pravi razlogi so jasni. Ona hoče imeti za jesen sredstvo v rokah, s katerim bo lahko izvrševala presijo na krono. A kaj bi bil začel g. Bienenrth s pooblastilnim zakonom brez privoljenja Ogrske?! On bi bil najbolj blamiran Evropejec! Imel bi bil pooblastilni zakon, ki bi ga pa ne mogel uveljaviti. Blamaža bi bila še večja, nego pri bosanski agrarni banki. Gospod Bienenrth je imel torej interes na tem, da ne dobi pooblastilnega zakona, s katerim ne bi vedel kaj začeti! Zato ga je pustil pasti in državni zbor zapreti!“

„Neue Freie Presse“ pa piše:

„Že pred nekaj tedni je zahtevalo ministrstvo zunanjih stvari od ogrske vlade, naj privoli v sklicanje carinske in trgovinske konference, ob vprašanju trgovske pogodbe s Srbijo. Ogrska vlada pa je to zahtevo odklonila z razlogom, da je podala svojo demisijo in torej ne more sklepati nikakih pogodb v imenu državnega zbora. Ko je bila zopet imenovana, se je zahtevalo od nje ponovno, da se začne pečati z vprašanjem trgovske pogodbe s Srbijo. A ogrska vlada stoji še danes na stališču, da se ne more spuščati v nikaka pogajanja glede trgovinske pogodbe s Srbijo.“

Na eni strani se smatra vlada le za provizorično, ki tudi ne razpolaga s tako večino, ki bi jo mogla na lašno odgovornost vezati v tako važni stvari. Po drugi strani bi pogajanja v tem oziru dovela do ministrske krize, ker poljedeljski minister Daranyi ne bi mogel privoliti v nove koncesije glede uvažanja živine, a tudi ministri, ki pripadajo stranki neodvisnosti ne bi mogli privoliti, da se to, za monarhijo tako važno vprašanje spravi v red, dokler ne bo pojašnjen položaj na Ogrskem.

Je torej prav malo nade, da bi se tekom poletja storili koraki, ki bi pospeševali sklep trgovinske pogodbe s Srbijo.“

Mislimo, da govorita gornja citata jasen govor, tako jasen, da bi bil vsak komentar nepotreben v dokaz, da smo dobro pogodili, ko v resnost vladnega krika radi pooblastilnega zakona — nismo verjeli. S tem pa je izpodbit jeden glavnih argumentov, ki se navajajo proti obstrukciji.

Dr. Trešić o Cimatoriju in družbi „Dalmatia“.

Dr. Trešić je znan vsej javnosti slovenski in italijanski, kakor velik prijatelj Italijanov in obhodovalj italijanske kulture in veličine. Ne more se torej reči, da ga je vodilo sovraštvo do Italijanov, ko je pisal svoj v reškem „Novem listu“ prijavljen članek, posvečen družbi „Dalmatia“ in ljubemu znancu našemu dru. Cimatoriju. Mej drugim piše v tem članku, rekši, da je bila prava sramota, da je družba izvolila dra. Cimatorija svojim ravnateljem.

Čim se je dogodila ta sramota, so naši tržaški rodoljubi vplamтели v ogorčenju. A naravno je bilo to, da so se razvneli proti izvolitvi tajnika „Lege dei datori di lavoro“, ki je tako brezdušno progajal slovenske delavce in katerim je s podkupovanjem hotel pokvariti slovenske duše, da jim ugrabi en mandat v tržaškem zboru.

Takoj so začele leteti brzojavke in protesti na poslance in klici: pomagajte! Prepredite potrjenje sramotnega imenovanja! Ko so naši ljudje kaj pokvarili, potem naj poslanci popravljajo in ako se jim ne posreči, je vsa krivda na njihovi strani.

V naše opravičenje, ako se nam to ne posreči, treba povedati to: vsi oni, ki imajo glav na imenovanju, so glasovali za Cimatorija! Spličani, Šibenčani, Vrščani, Makaranci! Ali smo se za to mučili, da spravimo Spličane v družbo? Z druge strani treba omeniti, da niso šli vsi poslanci k Weiskirchnerju in da je tudi mej njimi prijateljev „Dalmatie“. A kaj naj odgovorimo ministru, kako je bilo razmerje hrvaških glasov nasproti italijanskim na volitvi ravnatelja?

Ako torej naša intervencija ne vspe, da operemo sramoto, storjeno vsej Dalmaciji in bratom Slovincem v Trstu — potem je to stvar Dalmacije, da jo opere.

V parobrodarje okolo „Dalmatie“ ni zaupanja, še manj pa v njihovo rodoljubje. Njim je narodni ponos v — blagajni. Niti toliko ponosa nimajo, niti toliko duševne moči, da bi postavili jednega izmed sebe ravnateljem. — Priznavajo odkrito svojo nesposobnost. Nasproti ljudem, ki so glasovali za Cimatorija, nam ne treba imeti nikakih obzirov. Na Dalmaciji je, da opere sramoto. Tudi Turki so jo znali oprati se svojega lica in to vesta najbolje avstrijski Lloyd in avstrijska trgovina. Ne zaostajajmo vsaj za Turki. Ali Cimatori mora odstopiti, ali bojkot na vsej liniji. — Kaj to, če ostanemo za nekoliko dni brez pošte?! Bolje brez pošte, nego brez ponosa.

Sploh treba z „Dalmatijo“ obračunati in se pripraviti, da se, predno zapade nje odgovor z vlado, osnuje novo parobrodarsko društvo na delnice; a stvar poslancev bo, da odtegnejo „Dalmatiji“ subvencijo in jo izposlušajo za novo družbo. Ako ne storimo tega, se nam bo „Dalmatia“ rogala, nas guila s povišanjem tarifov in širila tujiščino na našo sramoto. Ne verujem, da bi Dalmacija dovolila to.

Šprememba v nemškem držav. kancelarstvu.

Novo imenovani državni kancelar Pl. Bethmann-Hollweg se je rodil 29. novembra 1859 v Hohenfinovu v Brandenburg. Potem ko je leta 1884 položil izpite za upravno kariero, je bil prirednik pri vladi v Potsdamu, titularni svetnik, dokler ni leta 1896 postal nadsvetnik pri predsedništvu v Potsdamu. — Leta 1899 je postal predsednik vlade v Brombergu, a koncem tega leta viši predsednik pokrajine Brandenburg. Leta 1903 je bil Bethmann-Hollweg določen za ministra notranjih stvari, a je to ponudbo odbil. Leta 1905 se je pa odzval ponovnemu kraljevemu pozivu in je od tedaj do danes sedel na tej stolici. Od leta 1890 je zastopal v nemškem državnem zboru okraj Oberbarnim. Pripadal je državni stranki. — Bethmann-Hollweg je rodom iz znane finančerske rodbine iz Frankobroda ob Menu. Njegov ded Moric Avgust je bil profesor prava na vseučilišču v Berlinu in Bonnu in leta 1858 minister za uk in bogočastje.

Nadalje so se izvršile še sledeče spremembe: Državni tajnik Delbrück je imenovan ministrom za notranje stvari, državni tajnik Sydow ministrom trgovine in Wehrmuth tajnikom državnega finančnega ministerstva. Umirovljen je dosednji učni minister Holle, a brandenburški nadpredsednik Trotta je imenovan na njegovo mesto. Nadpredsednik brandenburški je postal ministerjalni tajnik Loebell.

MONAKOVO 15. „Müsch. Neueste Nachrichten“ pravijo, da vidijo na merodajnem mestu na Bavarskem v imenovanju dr. Bethmann-Hollwega državnim kancelarjem razveseljivo jancstvo za bodočnost nemške države. Novi kancelar utegne biti zagotovljen odkritosrčnega zaupanja in krepke podpore zveznih

vlad v vseh vprašanjih, ki mu jih bo delala skrb za ugled države na zunaj in nje razvoj na znotraj.

Dnevne vesti.

Gg. novoizvoljeni slovenski dež. poslanci, oziroma mestni svetovalci so naprošeni, da se vsi udeležijo važnega posvetovanja nocoj ob 8. uri v „Slov. Citalnici“.

Par besedi odgovora. Srednje star Tržačan nam piše: V Vrhovem glasilu sem čital dolgo jeremijado, napisano baje po nekem starem Tržačanu. „Starček“ se spominja idilnega življenja, ki je vladalo pred 50 leti med prebivalci mesta in okolice. V oni dobi, pravi stari „Tržačan“, so bili okoličani „dobri, postrežljivi in vljudni“. V veliko čast so si šteli — ko so mogli z meščani govoriti laški! Mesto je bilo okoličanom hvaležno in jim je šlo na roko v vseh obzirih! Celo slovenske šole so jim ustanovili, da si — ne radi!

Kakor srednje star moram staremu Tržačanu povedati, da so bili stari Tržačani povsem nekaj drugega od današnjih Lahonov — to je: niso bili tako zagriženi sovražniki vsega, kar je bilo slovensko. Fakt je, da še živeli stari meščani (izvzemši regnikole) govorili (kakor že rečeno) slovenski. Tako je bilo pred 50 in več leti. Pred 40 leti je pa nastopila nova doba — doba „ščavov“ (sužnjev) in ta doba je cvetela približno do pred kakih 15—20 let. Omejila se je le potem, ko smo mi začeli vračati s klobfati in sodnimi preganjanji; a da se ne izgubi popolnoma, za to skrbje razni slovenski odpadniki. Oblaki, Vrhi in pa veliki „Francoz“ — Coutine!

Slovani niso pričeli svojega priseljevanja v Trst še le pred 50 leti, kakor sanja stari „Tržačan“, pač pa so pred 40 leti začeli ustavljati se poitalijančevanju, kateremu je v prejšnjih dobah zapal aleharni Slovan, živč dlje časa v mestu. Da pa niso bili v Trstu gospodarji kakih Kalabreži — alla Vrh in dr. — je priča to, da je Trst nosil vse polno slovenskih uličnih imen. Zadnji sta izginili v meji dobi ulica Kovač (Covach) in Matarizza. Tudi pomol „Ključ“ je poznan vsem starejšim Tržačanom. „Golavka“ tudi obstaja še danes, dani ni več tako gola, kakor je bila pred 40 leti. Starega Lahona boli, ker se mlajši naš narod noče več poitalijančevati! Verjamem! In kedo bi se ne jezil in posebno kakov tak pristen Lah, čegar starši so prišli tam od — Zgornjih Ležeč!!

Tudi slovenske služkinje so staremu „Tržačanu“ na želodu! Smili se mi, revše! Gotovo mu je kako slovensko dekle dalo „kobicco“ — ali mu je celo pokazalo vrata! No! Pošten pa je ta „starina“. Priznava namreč, da so Slovence boljše od drugih in priznava celo, da Furlanke niso za drugo, nego za dovilke in pestunje! Ko je obdelal vse to, se je obregnil še ob „legijon“ slovenskih „advokatov“, ki so „zastropili“ zemljiške knjige in sodne dvorane! Najhušje mu je pa to, da se celo Lahi zatekajo k slovenskim odvetnikom! Res grozno! Toda pametni Italijani že vedo, zakaj delajo tako!

Čakole, čakole, šjor Trještini! Zastonj se zaletuješ v „Banke slave“ in v one Italijane, ki se služijo pri njih!

Denar je denar in Ti sam si že prosil Slovence denarja — aga nisi v dobil — in zato vsa Tvoja jeza!

Slovenci smo spoznali laškega volka v ovčji obleki in se postavili v bran, kakor treba. Lahonski volk ne dobiva več hrane! Ovce slovenske varujemo mi in jih bomo. Ti pa, ako nimaš hrane v Svojem hlevu, pa izgini, saj tako ne bo nikdo jokal po Tebi!!! Srednje stari.

Imenovanje v poštni službi. Viši stavbeni komisar Stefan Riedel v Pragi je imenovan stavbenim svetnikom za tehniško službo pri poštne in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu.

Povišanje v šolski službi. Naučni minister je povišal v 8. činovni razred: vadniške učitelje na ženskem učiteljišču v Gorici Ivana Mercina, Frana Siveca, Karla Travana, okr. šolskega nadzornika Mateja Kante, učitelja na državni ljudski deški in dekliški šoli v Trstu Karla Errasa, učitelja na državni ljudski deški šoli v Trstu Antona Hraata, in veroučitelja na državni ljudski in meščanski dekliški šoli v Trstu Jakoba Sila.

V Pragi sklicujejo češki narodni socijalisti za ponedeljek, dne 19. julija t. l. velik javni shod, na katerem se bo govorilo o štrajku v Ajdovščini. Na tem shodu bo govoril tovariš Josip Mandić, ki bo pozval češko delavstvo k solidarnosti.

S Proseka. Mi kmetje tu na kršnem Krasu tržaške okolice toliko da še živitarimo. Če se oglašamo v Trstu za delo, nas takoj — krumirijo. Če pa čakamo doma, nas že prvo leto osuši, drugo pa pobije. Zlastno je to sedaj zares. Na vladi pa še vedno razlagajo, da je to najlepši stan, češ: svoboden si, nikomur odgovoren, kralj na svoji lasti! To bi bilo sicer res, ako bi dohodki prekaršali troške, ali jih vsaj dosegali,

Ali vlad draginje in zbog slabe uravnave posesti propada naš stan. V okolici pa najbolj v našem nekdanjem 6. okraju. Tu je obdelovanje vlad pomanjkanja poti v bregove in vinograde spojeno z največjo muko. Ljudje se ne starajo in hirajo. Posojilnice in drugi denarni zavodi vedo, da kmetje v naših vaseh nimajo več dovolj denarnega kredita. Naravnost čudno se mi zdi, ko mi prihaja opomin, naj plačam osebno dohodarino! Od česa za božjo voljo? Dotična oblast naj bi si ogledala izkaze o naših dohodkih. Ali pa morda želi, da bi ti mostri di štavi izginili čim prej iz okolice? Hvala lepa!

„Trgovci jestvinčarji pozor! Ne plačajte udnine zadrugi jestvinčarjev za l. 1908 in 1909, ker proračun za te dve leti ni še od vlade potrjen. Ne pustite se zavesti od iztirjevalca, češ, saj je tudi Vaš kolega prijatelj že plačal! Tisti zadržniki, ki so že plačali udnino za omenjeno dobo, jo lahko nazaj zahtevajo.“

Za ponesrečene ribiče v barkovljanskem zalivu mi je dopisal, kakor njihovemu zastopniku, gospod Protoposlav Osičević iz Sežane 10 K. Nadalje je daroval g. Andrej Furlan, gostinčar Via Stadion št. 19 2 K., na čemer se obema gospodoma v imenu ponesrečenec najprijetneje zahvaljujem.

Prosim usmiljeno občinstvo in naša društva, da bi po svoji moči pripomogli bratom, da pridejo zopet do orodja potrebnega za izvrševanje svoje obrti.

Anton Vetrh,
Acquedotto št. 15 n. III.

Vesela ženska podr. družbe sv. Cirila in Metoda vspela je nepričakovano dobro. Odbor se zahvaljuje zato v prvi vrsti slavemu pevskemu društvu „Vesela“, ki je blagohotno prihitelo pri tako skrajno neugodnem vremenu, ter nas razveseljevalo s svojim krasnim petjem in solospeli. Istotako vsa čast, pevskemu odseku svetovanskega „Sokola“, nadalje vsem dražestnim gospicam, ki so pomagale na srečelov in razprodaji peciva.

Konečno iskrena hvala vsem darovalkam krasnih daril in vsem, ki so kakoribodi pripomogli do lepega uspeha. Posebna hvala pa sl. Tržaškemu „Sokolu“ za krasni šopek in nimeniten dar 50 kron! Živeli. Nazdar! Za kolo sreče je podarila ga. Gradišar tri šalice in tri krožnike, g. Drag. Martelanc dve galanteriji, g. Bartol pet galanterijskih predmetov, g. Gasperčič vdrugič botiljko malinovca, g. Trobec starejši dve steklenici terana, g. Mančko štiri britiljke refoška, g. Mikeluc servis za liker.

Daljni potres. Potresni aparati na tukajšnjem c. kr. pomorskem observatoriju so v predminoli noči zabeležili potres v daljavi 1300 km. Začetek ob 1 uri 37' maksimum ob 1 uri 43' in konec ob 2 uri 52'.

Odgovor Roseggerju. Za obrambeni sklad družbi sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati po 200 K sledeči p. n. gg.: 66. Gruntar Rudolf odvet. v Tolminu; 67. „Neimenovan“ iz Skofe Loke; 68. Dr. Gorsk Tone, odvet. kand. v Ljubljani; 69. „akademiki“ (skupina) v Gradcu; 70. Demšar Gojmir c. kr. notar v Postojni, (plačal na račun 50 K); — 71. Dr. Oton Fetič Frankheim, Ljubljana; 72. Starček Marija, kuharica v Ljubljani — (plačala na račun 40 K); 73. Skupina rodoljubov v Gorici — (plačali 200 K); 74. Splošno slov. žensko društvo v Ljubljani; 75. Šifer J., mestni uradnik v Novem mestu.

Tržaška mala kronika.

Velika poverljivost. Tukajšnja policijska oblast je prejela brzoglasno vest, da je postaje načelnik v Zenevsku na Ogrskem Leopold Rapoz-Rosenberg poveril 123.000 K in pobegnil. Istotako je včeraj pobegnil Karol Lückner, upravitelj nekega zavoda na Dunaju, potem ko je poveril zavodu 100.000 kron.

Policijski častnik ranjen od vojaka. — Prednočnem okoli polnoči je gosp. Josip Spiller, bivši nadporočnik lovcev in sedaj revirski inšpektor policije, šel skupaj z nadzornikom redarjev Tomadin na običajno kontrolo nočnih patrulj. Videl je tri bosanske vojake, ki so urno izstopili iz kavarne „Alle Nazioni“ na trgu Scuole israelitiche. Eden izmed njih je držal bajonet v roki; več civilistov jim je sledilo.

Toliko g. Spiller, kolikor nadzornik sta šla za vojaki in, ko sta prišla v ul. Vitelli, videla sta enega izmed njih ležati na tleh in redarja Turus, ki ga je skušal razorožiti. G. Spiller je redarju pritekel na pomoč, ali Bošnjak, čim je zapazil novega došleca, se je s silnima sunkom iznebil redarja in je z bajonetom mahnil proti g. Spillerju in ga ranil na desni nogi nad kolenom. Vporabivši trenotno zmešajavo jo je urno pobral in izginil. G. Spillerja, ki je izgubil mnogo krvi iz rane, so preneali v „Igeo“, kjer so mu rano obvezali. S kočijo so ga potem spravili na dom. Njegova rana je precej težka. Redar Turus je med borenjem slučajno zagledal številko bajoneta (22), tako da vojak gotovo ne ujde svoji kazni.

Tatvina v izseljeniškem parniku. Poveljništvo parnika „Martha Washington“ je naznanilo policijski ekspozituri v prosti luki, da je tekom poslednje vožnje zginilo jako veliko kuhinjskega orodja v skupni vrednosti 4000 K. Sodi se, da so tatovi skrivno prodajali vkradene reči emigrantom. Valed poizvedb policijskega oficijala Herrmanna se je posrečilo uloviti tatove.

Isti so sami mornarji omenjenega parnika in sicer: Rudolf Feresin, Bazilij Sabacco, Spiro Alessandro, Josip Ribarič, J. Mirtič, Rihard Grudina in August Purckardt. Vsi so bili aretirani in izročeni deželnemu sodišču.

Osumljen radi posiljenja. Predvčeršnjem zvečer je bil aretiran mesar Cezar B., ki stanuje v Škorklji in ima mesnico v Rojanu, oženjen z deco. V kolikor smo poizvedeli, je isti baje minoli mesec posilil svojo hišno, neko 18-letno dekle.

Tajinstveno ranjenje. Prednočjem ob 11. uri je redar našel ležečega pred gostilno v ul. Barriera vecchia št. 3 človeka, popolnoma pijanega, ki je imel veliko rano pod levim očesom. Dal ga je spraviti v bolnišnico. V svoji pijanosti ni znal ničesar povedati, pač pa so nekatere priče izpovedale, da je ranjenec nek Fran Bukovac, star 35 let, stanujoč v ul. Belvedere št. 41 in da so ga trije ljudje pretepli in potem butnili ob tlak. Policija poizveduje.

Koledar in vreme. — Danes: Dev. Marija Karmelaka. Jutri: Aleš sp. Temperatura včeraj ob 2. uri pop. + 24.0 Cels. — Vreme včeraj: lepo, deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: — Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Vroča. — Tendence za nevihte.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah priredi prihodnjo nedeljo, dne 18. julija t. l. pevsko-tamburaško zabavo v prostorih „Novega konsumnega društva“ v Barkovljah.

Ker se bo na tej zabavi nabiralo denarne prispeške v prid štrajkujočim v Ajdovščini, pričakovati je obile udeležbe od strani delavcev Trsta in okolice.

Telovadno društvo **TRŽAŠKI SOKOL** v Trstu.

Jahalni oddelek ima v soboto ob 8. uri zvečer sestanek v restavraciji „Balkan“. Novi jahači dobro došli.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu priredi nepreklicno dne 8. avgusta t. l. dvajset-letnico svojega obstanka in ne (kakor je bilo objavljeno) na 1. avgusta, ker se tega dne umakne na ljubav bratskemu društvu „Lipa“ v Bazovici.

Vspored bo objavljen pravočasno. Toliko na znanje vsem bratskim društvom.

Nar. delav. organizacija

Skupina delavcev Lloydovega arsenala in tehničnega zavoda.

TOVARIŠI! DELAVCI!

Vže 6 tednov se borijo naši tovariši v Ajdovščini proti svojim izkoriščevalcem, akcijski družbi ajdovske predilnice. Tekom tega časa so tržaški tovariši pokazali, da se čutijo solidarnimi se svojimi trpinji v Ajdovščini. Vabimo Vas tudi mi, tovariši, da nedeljski počitek žrtvujete dolžnosti solidarnosti in človekoljubju. Prihitite vsi na

vrtno veselico

v prid štrajkujočim v Ajdovščini, ki se bode vršila prihodnjo nedeljo, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne na vrtu Konsumnega društva pri Sv. Jakobu. (Campo S. Giacomo št. 5.)

Trst, dne 14. julija 1909.

ZDRUŽENA ODBORA

skupin delavcev Lloydovega arsenala in tehničnega zavoda.

Vesti iz Goriške.

Ajdovščina. — Delavstvo ajdovske predilnice in barvarnice, sedaj v stavki, izreka vsem dragim rojakom širom domovine globoko zahvalo za sočutje in za podpore v teh časih. Posebno se pa moramo zahvaliti dragim rojakom v Trstu in našim zlatavrednim tovarišem od N. D. O. v Trstu. Dragi tovariši! Ne le z besedo, ampak z dejanji prihitite ste na pomoč nam, ki smo, ne le iz lenobe in mrznje do dela to opustili, marveč siljeni smo bili v to po mnogo let trajajočem trpinčenju.

O naših mukah je svet že mnogo slišal. Navesti hočemo še polno slučajev, vse resnične. Seveda se je v teku let polno ljudi razšlo drugim na delo; mnogo jih je tudi umrlo; ti ne govorijo več. — Sedaj si je delavstvo poiskalo zasluzka izven tovarne. A še sedaj nas ne puščajo na miru.

Glavarstvu nas slikajo kakor nevarne razbojnike; kjer smo na delu, nas opravljajo, da nimamo za nič, da smo pijanci, moralno propadli ljudje; sploh ljudje od katerih je treba biti 10 korakov daleč.

V Vipavi je županstvo najelo več stavkujočih delavcev predilnice za delo pri kopalšču. Brž je prišel tja g. M. od predilnice in pozval g. župana, naj teh delavcev vendar ne obdrži na delu, saj niso za nič!

Slavno občinstvo in c. kr. oblastnjaci! Vam hočemo povedati, kako so nam odtegovali prislužke kar brez vsacega povišja; kako so nas svojevoljno kaznovali z denarnimi globami, posebno oni nesrečni Kovač. Vsi smo edini, da žajim ne bi mogli delati več pod

Vsled odhoda, prodaja s 30-40 od sto popustka.

Razprodaja

vseh PRSTANOV, UHANOV z dijamanti in brez istih, OBESKOV, VERIŽIC ter ZLATIH, SREBRNIH in STENSKIH UR, ki se nahajajo v prodajalni **G. KEHIAYAN, TRST, CORSO 32**

Novo pogrebno podjetje (H. Stibler in dr.)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb

in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetic, perle, porcelana.

.. ZALOGA ..
VOŠČENIH SVEČ. — Prodaja na debelo in drobno.

Se preseli meseca julija t. l. v Corso šte. 49.

blizu lekarne Rovis (Piazza Goldoni).

Mnenje g. Dra. Barona Seiller-ja

primarija bolnišnice Sv. Elizabete na Dunaju.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Vaš izdelek **Železnato Kina - Vino Serravallo** (Vino di China Ferruginoso Serravallo) je izvrstno krepilno sredstvo, katero jako rad predpisujem toliko v bolnišnici, kolikor v privatni praksi, in s katerim sem dosegel jako povoljne uspehe.

Dr. R. Seiller.

Zaloga cementa

Tovarne Portland - Cementa in cementnih plošč društvo z om. jam. v Splitu

SILVIO MALOSSI

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Pekarna in sladčičarna - Vinko Skerk

Trst, ulica Acquedotto 15 — podružnica ulica Miramare 9.

V moji pekarni se vsi dni 3 frišen kruh in se določa vsak čas tudi na dom. — Dobi se tudi najfin. moka iz najboljših mlinov, bliskote in posebno pa specialiteto za čaj. Dobi se tudi veliko izbero butelj, ruma in vsake vrste čaja. Vse po najnižjih cenah. — Spoštovanjem V. SKERK.

Pohištvo solidno in elegantno po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Maicon

NOVI DOHODI. V dobroznani prodajalnici oblek

Alla città di Trieste, Trst

Velika izbira moških oblek od K 14 do 44, deških od K 9 do 28. — Obleke za otroke od 3 do 10 let od K 2 do 16. Zaloga tu in inozemskega blaga za obleke po meri, ki se izvršujejo v lastni delalnici. Specialiteta hlač, jop in srajc za delavce, po neverjetno nizkih cenah.

„Alla città di Trieste“ Trst, ul. G. Carducci 40 (prej Torrente)

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Carducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižjih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob, posebne olajšave. novoporočencem

isto streho. Nasprotstvo do tega moža se je zbiralo skozi mnogo let.

Vodstvo naj le poskusi par mesecev brez njega in videlo bo srečo in zadovoljstvo vsega delavstva. Z veseljem pojde delavstvo na delo in opravišajo bo isto po predpisih v korist gospodarjev. Dokler je pa Kovač notri, ne moremo se premagovati in ne gremo na delo. Ako ga g. višji vodja Aman ne more popolnoma odločiti, naj ga da v Ronke, naj tam malo ukusijo to šibo. In g. Ganzu prosimo tudi preč. Je preveč nasilen, tako, da človek, ki gre zjutraj na delo s celimi udi, ni gotov, da mu jih tekom dneva močni g. Ganz ne polomi.

Za danes se še enkrat zadržujemo slavi občinstva in dragim stanovskim tovarišem, ki imajo sočutje do nas, ter se jim priporočamo, da ostanejo naši podporniki.

Hvaležni delavci
sajdovske predilnice v stavki.

Iz Nabrežine. V nedeljo dne 18. t. m. priredi tukajšnje pevsko društvo „Nabrežina“ na občinskem trgu svojo občinsko tombolo z dobitki 100 in 200 kron. Posamezne srečke po 40 vinarjev. — Začetek tombole ob 5. uri popoldne.

Pred in po tomboli bo pod kostanji ples, pri katerem bo sviral nabrežinska godba.

x Česa je kmetu treba? Kmetje pri nas navadno mislijo, da so že dobri gospodarji, če znajo čvrsto kopati in orati. Vendar temu ni tako.

Naj si je kmet še tako dober delavec, če ni strokovno izobražen ne more biti dober gospodar. Ravno ta stan potrebuje največ znanja. Kmet mora poznati svojstva onih rastlin, ki jih misli pridelovati, da mu je možno pridobivati od njih z majhnim trudom in primeroma nizkimi stroški obilen pridelek, to je tak, da se mu delo resnično izplača. Zato mora, kako rastline rastejo, kakšne snovi dobivajo iz zemlje in kako jih pretvarjajo; vedeti mora, kaj potrebujejo živali za svoje življenje, kako se krma v živalih spreminja, kako delati, da se ohranijo živali zdrave in čile. On mora biti torej pravi naravoslovec! Kmet pa ne sme biti zadovoljen s tem, da dosti pridelava, marveč mora svoj pridelek tudi spečevati z lakhoto in za čim bolj ceno. Znat mora torej tudi računati, katera rastlina mu donaja več dohodkov, s katero dela v izgubo. On mora biti torej dober trgovec. Razum tega mora poznati razne zakone, ki se tičejo njegovega posla; biti mora torej tudi nekoliko jurist. Vse to, kar je potreba znati kmetu za njegov prihodnji stan, dobiva lahko v kmetijski šoli. Ta šola je pravi vir, iz katerega zamore kmet zajemati dobre nauke, ki jih potrebuje na svojem gospodarstvu. Žal, da je v naši deželi še vse premalo zanimanja za to šolo in ljudje ne vedo, se spoznavati velikih dobrot, ki jih jim daje kmetijska šola. Veda je danes največje bogastvo; zato naj tudi naši kmetje ne bodo več starokopitneži in naj pošiljajo svoje sinove v kmetijsko šolo! — Naj si zapomnijo, da je neveden kmet prava reva na svetu, katerega izkorišča vse od kraja.

Iz Ročinja. Pred letom dnij je bila nova cesta med Ročinjem in Srednjim dodelana toliko, da je bila izročena povsem prometu. Ali od tedaj se ni nikdo več zmenil za to cesto in je prepuščena vsem neizgovornostim.

Minolo zimo je zapadel sneg tako, da je bil vozni promet zaustavljen, dokler ni sneg skopnil. Gorjani so se morali udati stari usodi ter prenašati bremena v Ročinj in obratno. A sedaj, ob najhujšem delu so pa prišli grozni nalivi, ki so cesto razorali in zasuli tako, da je promet zopet zaustavljen.

Tako gospodarstvo s cestami ni piškovega oreha vredno. Čas bi že bil, da bi se poklicane oblasti malo bolj požurilo.

Vesti iz Istre.

Prostovoljno gasilno društvo v Materiji priredi dne 18. t. m. o priliki domačega opasila, javen ples na planem. K plesu bo sviral „Sokolica“ godba iz Buzeta. Vstopnina za moške 1 K 40 st., za ženske 50 st. K obilni udeležbi najljubše vabi Odbor.

Iz Buzeta. V izredni seji občinskega zastopa dne 8. t. m. je bilo sklenjeno, da je najodločnejše zahtevati od vlade, naj čim prej skliče deželni zbor istrski na ustavno delovanje, oziroma, na konstituiranje novega deželne zbornice.

Razlog temu zaključku je, da so se deželnozbornske volitve na podlagi novega volilnega reda izvršile že v decembru minulega leta, a deželni zbor še do danes ni bil skličen ter vodi posle še vedno stari deželni odbor — samovoljno in brez ingerence deželne zbornice. To je protustavno in na škodo vsega prebivalstva te pokrajine.

Seosebno pa je to na škodo hrvatskega in slovenskega naroda, ker njegovi izvoljeni poslanci ne morejo sodelovati na upravi dežele.

Ker je torej naša zahteva popolnoma opravičena, priporočeno bodi tudi drugim občinam, da storijo ališnje zaključke.

G. kr. vojna mornarica. Iz Pule: Krizar „Leopard“ se 15. avgusta t. l. poda v Vzhodno Azijo in sicer najprej v Hongkong. — Krizar „Ostare“ v Vzhodni Aziji kakor druga postajna ladja. „Leopard“ krizar 3. razreda, ima 1580 ton in 12 topov. — Oddelek c. in kr. eskadre se poda v vedovje vzhodnega Sredozemskega morja ter obišče pristanišča Smirno, Aleksan-

drije, Santorin, Pirej itd. Potovanje utegne trajati 6 do 7 tednov. Ladije se okoli 10. septembra vrnejo v domače vode.

Ladija „Moskva“, ki jo je uprava avstro-ograrske vojne mornarice kupila od neke nemške ladijedelnice, dobi ime „Gaa“ in bo kakor torpedovna ladija uvrščena v kategorijo ladij za posebne namene.

Vesti iz stajerske.

Zagorski „Sokol“ bo slavil prihodnje leto 20-letnico obstanka in se je odločil, da pravi to obletnico z otvoritvijo lastnega „Sokolskega doma“.

Razne vesti.

— 500. predstava „Prodane neveste“ v Pragi. Dne 8. avgusta t. l. priredi v „Narod. gledališču“ v Pragi 500. predstavo Smetanove opere „Prodane neveste“.

Zadnje brzojavne vesti.

Dementi o onečaščenju ogrske zastave na Sinaji.

BUKAREŠT 15. Oficijozna „Independence Roumaine“ izjavlja glede razširjenih govorov, češ, da so dijaki v Sinaji razširili ogrsko zastavo, da zamore te trditve odločno dementirati. Mnogo ogrskih zastav se je ob strani avstrijskih in romunskih zastav vilo na čast visokih gostov. Ogrske barve niso bile onečaščene. List je prepričan, da ne more nikdo kaj nasprotnega dokazati. Romunski narod ima prezdrav politični čut in spoštuje izlasti zakone gostoljubja preveč, da bi onečastil barve dežele, nad katerimi bo nadvojvoda enkrat vladal. Gre se tu le za sovražno izmišljavo, ki jo vsi pravo misleči odločno obsodijo.

Nadalje tajijo tudi člani odposlanstva sedemogradijskih Romunov, ki jih je nadvojvoda Fran Ferdinand vsprejel v avdijenci, da bi bil isti na avdijenci podal kakšne izjave političnega značaja, ki se mu jih podtika. Nadvojvoda se je omejil le na milostne besede, ki jih je izustil na poklonstvo odposlanstva.

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. — Plaža se takoj.

Komptoaristka popolnoma zmožna slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi se sprejme v pisarno v Trstu s l. ali najkasneje 15. avgustom t. l. Ona, ki pozna italijansko, ima prednost. Ponudbe s zahtevami pod „F. V.“ na Inser. odd. Edinosti. 1276

Motocikelj skoraj nov, funkcioniranje zamnjeno, prodaja se za 400 Kron. Ugodna prilika. Mesnica Farneto 45. 1275

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič. 1273

Proda se moderna spalna soba ter pohištvo za kuhinjo, po zelo nizki ceni. — Kje? pove Inseratni oddelek Edinosti pod št. 1226.

Proda se kuhinjsko in drugo pohištvo „Secesicn“ Belvedere 8, mizar. 1265

Proda se ljudska kuhinja v dobrem kraju. Naaslov Inser. odd. Edinosti. 1260

Bicikelj „Styria“ se prodaja po nizki ceni. Ulica Gaspare Gozzi št. 3, II., vrata 5. 1247

Soba meblirana se odda v najem za 16 Kron na mesec. Ulica Gaspare Gozzi št. 3 II. vrata 5. 1248

Ples. V nedeljo dne 18. julija se vrši javni fantovskij ples na dvorišču „Gospodarskega društva“ na Kontovetu. 1266

Plačilo na obroke: Bele zaveze iz blaga, preproge, zagrinjala za postelje, dežniki. Levi — Trst, ulica Medonina št. 43, I. nadstropje. 1259

Za dopisovanje v hrvatskem, nemškem in italijanskem odnosno tudi slovenskem jeziku, za uredniška ali komptuarska dela ali za sodelništvo pri kakem listu, išče nameščenja Hrvat. Pojasnila daje Inseratni oddelek Edinosti. 1250

Odlikov. tržaš. čevljarnica „Calzoleria Triestina“ Trst, ulica Giosué Carducci 21 — Za poletno sezono —

izbera : obuvala iz črne in barvanega usnja za gospode, gospe in dečke kakor tudi platnenih čevljev.

Zadnji uzorci, kroji in barve. Delo solidno in natančno. — Jako zmerne cene.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vekjeta)

CORSO št. 36 — TRST

Najbolj priljubljen prodajal. MAS VIKER.

Nagani izbor zlatenice, srebrnice, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zamenjuje stare zlate in srebre z novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravlja vsakovrstne, srebrnice in žepne ure. — Cene zmerne.

Izvoz jajc, čajnega, kakor tudi navadnega masla. ::

Postrežba na dom.

Luigi Musico

TRST, VIA SAN MAURIZIO 9

Postrežba na dom.

Štajerskih in fur-lanskih kokoši in razne divjačine. ::

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilazić

specijalist

za otroške bolezni

v ulici Stadion 6, I. n. Telefon 18, IV (gledal Fenice).

ter ordinira od 2. do 3. ure popoldne.

Zaloga obuvala

in lastna delalnica

PAVEL VISENTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penetih dezeritnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec elivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosue Carducci št. 23

TELEFON št. 833

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modercel, umetne roke in noge, bergije, kilni pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapične priprave, aparati za inhalacijo.

SEKALNIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum in nevrodinaga. — blaga. —

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

9-1

3-6

Prodajalnica manufaktur. blaga

ENRICO de FRANCESCHI

— TRST —

ulica Nuova 53 — vogal Piazza Goldoni

— s podružnico —

ulica delle Poste 10 — vogal ul. Valdirivo

Velika izbira bombazevin in volnenega blaga, perila za moške, ženske in otroke, pletenin, nogovic in drobnih

Cene zmerne. predmetov Cene zmerne.

Nova prodajalnica manifakturnega blaga

G. F. Della Pietra

manifakturnega blaga in drobnih predmetov.

— TRST —

ulica Conti št. 10

VELIKA IZBERA

manifakturnega blaga in drobnih predmetov.

Specijaliteta: Izdelano perilo za moške in ženske.

Platno in razne tkanine.

Osnove vodnih napeljav :

za vzvišena, malovodna mesta, vasi, dvorce, posestva, trdnjave, gradove, tovarne, parke in vrte za dovajanje vode na polja obdelana zemljišča itd. Izgotovljamo pod garancijo na vsako višino in oddaljenost brez stroškov in samodelavne napeljave za hiše, kopalnice, stranišča, vodnjake, samodel. napajališča in gasilne naprave.

Anton Kunz

ces. kr. dvorni zalagatelj

Največja slovan, trdka monarhije.

Hranice (Moravsko)

Prospekti brezplačno in poštino prosto.

Giuseppe Grisi

Uvoz in izvoz jajc in perutnine

— Izključna prodaja perutnine —

Trst - ulica Campanile št. 15

vis-à-vis Alberti

O priliki Binkoštnih praznikov veliki dohodi kokoši. Specijaliteta: letošnji piščanci za pečenje in praženje. Poulards, gosli (stare tri leta), kakor tudi PURANI.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove

(vogal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Povrtniki, močne jope, kožuh in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (pristni angleški). Specijaliteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Edina od c. kr. namestništva avtorizovana obrt za pokončevanje podgan, miši lisic, krto in vseh mrčesov, stenic in vseh drugih živali

CARLO JENULL

Delalnica in zaloga TRST, ulica Tesa

št. 30 prtiljeje.

Hotel Abbazia

Ulica Geppa št. 20

(Piazza Caserma) popolnoma prenovljen

in preskrbljen z vsem komfortom.

Sobe od K 2 — naprej.

Omnibus k vsakemu vlaku.

Restavracija s sloven. in nemško kuhinjo

Cene zmerne. Uđani J. Woschitz.

Umetni zobje

Flombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zusche

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedicij. podjetje

Rudolf Exner, Trst

VIA DELLA STAZIONE št. 17

Filijalke: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge. Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena suha skladišča.

EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČIŠČENJE IN SHRANJEVANJE PREPROG „VACUM CLEANER“.

Točna in solidna postrežba.

TELEFON št. 847